

Kultur i vården i Sverige 2001

Korta nulägesrapporter från åtta landsting
om verksamheten i Kultur i vården

Birgitta Rapp
Rapport 2002:7

Oscar Björck, Vid insjön, motiv från Balingsta. Foto Nationalmuseum, Rickard Karlsson

 STOCKHOLMS LÄNS MUSEUM
Karolinska Institutet/Stockholms läns landsting

Kultur i vården i Sverige 2001

Korta nulägesrapporter från åtta landsting
om verksamheten i Kultur i vården

Birgitta Rapp
Rapport 2002:7

Hela rapporten finns i PDF-format på adressen
www.lansmuseum.a.se/prog/index.html

 STOCKHOLMS LÄNS MUSEUM

Box 6176 102 33 Stockholm
Tel 08-690 69 60 Fax 08-32 32 72
Besöksadress: Klarahuset, Sabbatsbergsvägen 6
Hemsida www.lansmuseum.a.se

Innehåll

Förord	
Anita Hagelbeck	3
Nätverket Kultur i vården i Sverige samt Reflexion kring begreppen kultur i vården och kultur för hälsa	
Birgitta Rapp	5
Forskningsprogrammet Kultur i vården och vården som kultur	
Birgitta Rapp	7
LANDSTINGET BLEKINGE	
Kultur i vården i Landstinget Blekinge – nulägesrapport 2001.	
Ylva Haasum	9
GOTLANDS KOMMUN	
Nulägesrapport 2001.	
Ann-Christine Lindström, Almedahlsbiblioteket i Visby	10
JÄMTLANDS LÄNS LANDSTING	
Nulägesrapport 2001. Ulla-Britta Johansson Sjöberg	11
LANDSTINGET I KALMAR LÄN	
Nulägesrapport 2001. Ewa Nilsson, Länsbiblioteket i Kalmar	12
LANDSTINGET SÖRMLAND	
Kort nulägesrapport 2001.	
Margareta Norberg, Länsbiblioteket i Sörmland / Eskilstuna stads- och länsbibliotek	14
LANDSTINGET SÖRMLAND	
Öknaskolan. Lägesrapport 2001.	
Lena Widell	15
STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING	
En beskrivning av Kultur i vården från kulturförvaltningen 2001.	
Lisbeth Olsson, Tuula Ampuja och Margareta Wennerberg	16
LANDSTINGET I UPPSALA LÄN	
Nulägesrapport 2001.	
Helen Lind	17
ÖSTERGÖTLANDS LÄNS LANDSTING	
Kultur i vården 2001.	
Caroline Themner, Britt-Marie Svensson, Ia Linde och Bo Nygren	18
ÖSTERGÖTLAND - LINKÖPINGS KOMMUN	
Stöd till äldreomsorgens fritids- och kulturverksamhet.	
Staffan Kleiner och Inga Micko	21
ADRESSLISTA	23

© Stockholms läns museum
Produktion: Stockholms läns museum
Redaktionell bearbetning: Åsa Lundström och Birgitta Rapp

Stockholm 2002

Förord

Nätverket för kultur i vården i Sverige höll sitt höstmöte i Umeå den 25 oktober 2001. Det var ett mycket innehållsrikt möte med en bred uppföljning av utbildning med inslag eller direkta kurser utifrån kultur i vården för studenterna vid Norrlands universitetssjukhus. Inom arbetsterapin gavs t.ex. kurser med skapande aktiviteter. En specialistutbildning gavs vidare i bildterapi och den sökte studenter från hela landet till. Inom socionomprogrammet gavs en kurs i kreativa metoder. I Umeå satsade man särskilt på att skapa nya möjligheter för de äldre i olika boenden med stöd av cirkelverksamhet.

Syftet med nätverket för kultur i vården i Sverige är att skapa ett forum för erfarenhetsutbyte och information om kultur i vården verksamhet. På Umeåmötet enades man om att detta är ett viktigt mål och att det är nödvändigt att ses minst en gång årligen för uppföljning och uppdatering av arbetet på olika håll i landet. Mötet hösten 2002 kommer att hållas på Gotland.

För att dokumentera vad som sker i landet ger nätverket ut en rapport om kultur i vården i Sverige med bidrag från deltagande landsting/kommuner. Den har efterfrågats under året och det är därför med stor glädje och tillförsikt som vi nu har färdigställt en ny rapport för 2001. Rapporten tas fram med stöd av Stockholms läns landstings forskningsprogram "Kultur i vården och vården som kultur". Det är min förhoppning att detta arbete på sikt kommer att omfattas av alla landsting i landet. Det är också av betydelse för att driva kultur i vården arbetet vidare och få det att successivt bli en naturlig del i vårdarbetet.

Stockholm i maj 2002

Anita Hagelbeck

Ordförande i kulturnämnden Stockholms läns landsting och i ledningsgruppen för forskningsprogrammet "Kultur i vården och vården som kultur".

Tom sida

Nätverket Kultur i vården i Sverige

Birgitta Rapp

Inledning

Nätverket för kultur i vården i Sverige är inne på sitt tredje år. Våra årliga höstmöten har varit mycket givande och stimulerat till interaktiva kontakter. Vi har mötts i Stockholm på Stockholms läns museum, Sabbatsberg med Sinnenas trädgård och på Stockholms Äldrecentrum hösten 2000 och i Umeå hösten 2001 på Norrlands Universitetssjukhus. På dessa möten har vi bland annat uppmärksammat vårdutbildningar med inslag av kultur i vården. Denna fråga är central för att kunna etablera en stabil och bred plattform för kultur i vården inom vårdutbildningarna i landet. Från Statens Kulturråd har man tagit ett initiativ som syftar till att följa upp denna fråga genom bildandet av en rundabordsgrupp, som skall samverka kring utbildningsutveckling kring kultur och hälsa. Inför nästa möte planerar vi att bjuda in Gudrun Vahlquist från Statens Kulturråd för att få närmare information om detta.

Möte i Visby hösten 2002, 24-25 oktober

Hösten 2002 kommer vi att hålla vårt möte i Visby på Almedahlsbiblioteket. Vi planerar ett tvådagarsmöte med heldagsprogram ena dagen, och förhandlingar halvdag och studiebesök en dag. Inbjudan kommer att skickas ut före midsommar.

Årlig rapport om Kultur i vården i Sverige

Gruppen har enats om att varje landsting årligen lämnar ett underlag på en till två A4-sidor om det egna länets kultur i vården verksamhet i anslutning till höstmötet. Underlagen sammanställs via Stockholms läns museum och distribueras via Karolinska Institutet. Till årets rapport 2001 har åtta landsting lämnat bidrag, några både från kommun och landsting. Varje författare svarar för sitt bidrag.

Reflexion kring begreppen Kultur i vården och kultur för hälsa

Begreppen Kultur i vården och kultur för hälsa är föremål för diskussion. Det var under UNESCOs decennium för kultur i vården, Arts in Hospital eller l'Art à l'hôpital 1986-97 som begreppet kultur i vården gavs nationell och internationell innebörd. Man såg det som en viktig uppgift att verka för att föra in kultur i vården för att skapa nya möjligheter för vårdtagarna. Denna ambition gav upphov till flera olika initiativ, som alla syftade till att förbättra och berika den vardagliga vård-situationen för patienterna.

Den tidigare biblioteksverksamheten, som huvudsakligen hade haft spridningen av böcker och tidskrifter och tidningar samt talböcker som främsta mål fick nya inslag. Bibliotekarien kunde vid sidan av böcker erbjuda musik, film och konst. Sjukhus-

biblioteken utvidgade sina bestånd med musikkassetter, videofilmer och artotek. Vid sidan av den uppsökande sjukhusbiblioteksverksamheten var utsmyckningen av vårdmiljöerna ett annat led för att skapa bättre vårdmiljöer för patienter och vårdpersonal. Kultur i vården blev således ett begrepp som stod för många olika möjligheter i vårdmiljön.

I och med att UNESCOs decennium var till ända var det många som funderade över vad som skulle ske med alla nya initiativ. Var kultur i vården en satsning som kommit för att stanna? Ja, det kan man fastställa. Både i Sverige, Norden och Europa ser man kultur i vården som ett fundamentalt inslag i vårdmiljön. På olika håll verkar man för detta. Bara i Frankrike har den franska regeringen givit medel till 80 nya tjänster i vårdmiljön, som direkt skall verka för att binda samman kulturen i form av musik, konst, cirkus, högläsning m.m. med olika vårdavdelningar. Detta sker vid sidan av alla övriga satsningar på kultur i vården.

Kultur för hälsa

I Norden avlöstes UNESCOs decennium av en internordisk samverkan kring kultur för hälsa. Det var Finland, Norge och Sverige som samverkade kring detta begrepp, som manifesterade sig i flera konferenser med titeln kultur för hälsa. Därmed kan man säga att begreppet kultur för hälsa fick spridning.

Kultur för hälsa är emellertid en ordsammanställning, som kan väcka diskussion. Det finns samband mellan exponeringen för kultur och hälsa, men det är däremot inte uppenbart att kultur ger hälsa. Konstellationen "kultur och hälsa" är därför bättre. Med begreppen Kultur för hälsa och kultur och hälsa sker en förskjutning från vårdmiljön till individen generellt sett. Det kan ses som en övergång från inriktningen av kultur för vårdmiljön till folkhälsan. Därmed kommer man in på förebyggande folkhälsoåtgärder för att värna hälsa genom exempelvis kultur.

Kultur och hälsa ur ett folkhälsoperspektiv är ett vidare begrepp än kultur i vården

Kultur och hälsa ur ett folkhälsoperspektiv är ett vidare begrepp än kultur i vården. Men de båda begreppen utesluter inte varandra. Snarare är det viktigt att arbeta utifrån bägge begreppen, eftersom det är fråga om att använda kulturen i helt olika sammanhang i målgrupper med ganska olika behov.

Kulturutbud skall finnas som möjligheter både för friska och sjuka människor

Kulturen ses lätt som en möjlighet som friska människor kan upptäcka och söka sig till. För sjuka människor, som är fjättrade vid sjuksängen är situationen en helt annan. De är låsta vid vårdmiljön och helt beroende av de möjligheter som erbjuds dem där. Uppsökande kulturverksamhet är för deras del det alternativ som kan möta deras behov av kulturstimulans. Det är av grundläggande betydelse att vara medveten om att kulturutbud skall finnas som möjligheter både för friska och sjuka människor.

Stockholms läns landstings forskningsprogram ”Kultur i vården *och* vården som kultur”

Birgitta Rapp

Forskningsprogrammet Kultur i vården *och* vården som kultur bedrivs under åren 2001-2005 med inriktning på äldre med 2 miljoner årligen, totalt 10 miljoner. En ledningsgrupp med tio ledamöter har inrättats. Till ledningsgruppen utses en politiker från varje parti i landstinget, totalt sex politiker. De övriga ledamöterna är en verkställande tjänsteman från Stockholms läns museum och tre experter från Karolinska Institutet/Äldrecentrum. Forskningen har en tvärvetenskaplig inriktning och forskare från olika högskolor i landet kan söka medel. Finns stöds 17 projekt inom forskningsprogrammet med forskare från bl a Musikhögskolan, Danshögskolan, Sveriges Lantbruksuniversitet och Karolinska Institutet m fl. En årlig konferens anordnas för att redovisa resultat av pågående forskning.

En vid definition av begreppet kultur i vården tillämpas

Inom det nya forskningsprogrammet tillämpas en vid definition av begreppet kultur i vården med avstamp i Tylors kultursyn och i ett antropologiskt synsätt. Aktiviteter med kultur i vården eller tillämpningar med kulturinslag i vården, som ger positiv mental och/eller sinnlig stimulans, eller bidrar till upplevelser av individuellt välbefinnande ses som fruktbringande i vårdmiljön, i vårdsituationen och i vårdarbetet. Det innebär också att mångkulturella studier med perspektiv på kulturmöten i vården stimuleras. Forskning om Kultur i vården är inte vårdhistorisk forskning, medicinsk forskning eller psykiatrisk forskning.

Vad forskning om kultur i vården kan sägas vara

Kultur i vården forskning med innebörd för forskningsprogrammet ”Kultur i vården *och* vården som kultur” är en kombination av bl.a. psykologi, medicin, omvårdnad med vetenskapligt kvalificerade och metodiskt mätbara inslag av eller försök/terapi med

- Dans, rörelse, musik, sång
- Konst, bild, konstnärsmedverkan
- Litteratur, poesi
- Trädgård, miljö, livssituation i vårdmiljön
- Livskvalitet, livsfrågor
- Kulturmöten (vårdmöten mellan vårdgivare och vårdtagare av olika kulturbakgrund och den innebörd detta får för att ge respektive ta emot vård)

Forskning om kultur i vården förenar rena kulturämnen med andra ämnesområden i vården och friskvården/folkhälsan. Webbadress forskningsprogrammet: www.lansmuseum.a.se under rubriken kultur i vården.

Kontaktpersoner:

Forskningsdirektör Birgitta Rapp, Stockholms läns museum, Box 6176, 102 33 Stockholm, tel 08-6906930; mobil 070 690 2425; email : birgitta@lansmuseum.a.se
Birgitta Ohlson, FFU, Karolinska Institutet, 171 77 Stockholm, tel 08-728 6474; email [Birgitta.Ohlson@admin.ki.se](mailto:birgitta.ohlson@admin.ki.se)

Tom sida

Kultur i vården i Landstinget Blekinge

– nulägesrapport oktober år 2001

Ylva Haasum

Kultursekreterare Landstinget Blekinge e-post: ylva.haasum@ltblekinge.se

För definitionen av kultur i vården i Landstinget Blekinge hänvisas till vår hemsida (www.ltblekinge.se/kultur)

Programverksamhet

Kultur i vården i Landstinget Blekinge består till en del av programverksamhet på institutioner och den ombesörjs av Blekinge Läns Bildningsförbund, på uppdrag av Landstinget Blekinge. Inom ramen för ett årligt anslag på 275.000 kronor, förmedlas kulturprogram, framförallt musik, efter kontakt med kultur-i-vården ombuden. Årligen arrangerar Blekinge Läns Bildningsförbund även en välbesökt utbudsdag för kultur i vården ombuden. Över 800 kulturarrangemang förmedlades via länsbildningsförbundet till landstingets och kommunernas vårdinstitutioner i Blekinge under år 2001. De allra flesta programmen bestod av musik. Merparten av dem genomfördes i nära samarbete med Musik i Blekinge.

Konst

Konsten i Landstingets byggnader är inte enbart avsedd för att försköna omgivningen, utan skall även vara ett stöd till de fritt utövande konstnärerna och bidra till ett aktivt konstliv i länet. Genom olika utsmykningsuppdrag får konstnärer möjlighet att experimentera och arbeta i stora format, vilket sporrar till utveckling. I likhet med andra offentliga lokaler kan sjukhus miljömässigt ses som framtida dokument av vår tids konst. Genom en medveten konstpolitik kan landstinget bana väg för konstspråkets alla dialekter, varvid olika stilar och tekniker får komma till tals. 0,5 % av projekteringskostnaderna avsätts årligen till konstnärlig utsmyckning.

Biblioteksverksamhet

Blekingesjukhuset har bibliotek i Karlskrona och Karlshamn. Biblioteket har i första hand medicinsk litteratur och information för alla kategorier vårdpersonal, men även skönlitteratur, tidskrifter, musik, talböcker och taltidningar m.m. för både patienter anhöriga och personal.

Medicinshistoria

Den medicinhistoriska verksamheten bedrivs av Blekinge Museum på uppdrag av landstinget. Det innebär att både visa, vårda och bevara föremål och bilder från sjukvården från såväl igår som idag. På uppdrag av landstinget producerar Blekinge Museum vidare årligen utställningar, som sedan turnéläggs för de olika vårdinstitutionerna i länet i första hand.

Kultur i vårdutbildningarna

Vårdutbildning bedrivs inom BTH, Blekinge Tekniska Högskola. Sjuksköterskeutbildningen har en omvårdnadsvetenskaplig grund med medicinsk vetenskap, folk-

hälsovetenskap och samhälls- och beteendevetenskap som viktiga biämnen. Utbildningen fokuserar på grundläggande humanistiska värden som omsorg om människor som unik varelse och respekt för människovärdet.

Nulägesrapport om Kultur i Vården Gotlands kommun

Ann-Christine Lindström
Almedahlsbiblioteket i Visby

Inledning

Kultur i vården verksamheten består dels av kontinuerliga kulturutbud, dels av projekt. Det finns ett uppbyggt nätverk av vårdpersonal i äldreomsorgen, som arbetar med vardagsnära kultur på olika institutioner. Detta nätverk håller nu på att ses över. Vi arbetar även med inriktning mot friska äldre.

Kontinuerlig verksamhet

Biblioteksverksamhet bedrivs för närvarande på samtliga vårdinstitutioner på Gotland, men i varierande omfattning. Programverksamhet förekommer också. Vi har "Boken kommer" service, dels genom bokbussen, dels genom hembesök. Uppsökande verksamhet, service till arbetsplatser, omsorg och kriminalvård bedrivs också.

Projekt

Ett flertal projekt har genomförts inom Kultur i Vården. Det är t ex IT-projekt för äldre och handikappade. Det är också musikcirklar och LL-projekt. Vidare är det Logoteksprojektet - där logopederna kan ordinera lämplig litteratur för lässvaga barn efter listor framtagna av barnbibliotekarie.

Taltidning

Gotlandsbandet, Gotlands kommunala taltidning, är kommunens väg att fullgöra lagstadgad informationsskyldighet till synskadade och andra handikappgrupper. Taltidningen innehåller förutom kommunal information m. m. även kulturella inslag.

Sjukhusbiblioteken

Visby lasarett har ett patientbibliotek, i vilket både patienter och personal kan gå och låna böcker. Sängliggande patienter får besök av bokvagnen. På Korpens vårdcentral (med bl. a. långvårdsavdelning) anordnar biblioteket olika aktiviteter med t.ex. musikaftnar.

Vårdutbildningar

På Gotland finns en sjuksköterskeutbildning på distans i Karolinska sjukhusets regi, där Kultur i Vården finns med som ett inslag i utbildningen. Hur det är på gymnasieutbildningen har jag inte fått klarhet i.

Jämtlands läns landsting

Nulägesrapport: Kultur i vården 2001

Ulla-Britta Jobansson Sjöberg

Strategier för framtida mål under 2002

För att öka trivsel och motverka stress på arbetsplatsen behöver vi tid för kultur. Målet är att förmedla kunskap om kultur genom nätverksträffar, skapa kulturambassadörer på arbetsplatser, sprida glädje, och vardagsnära kontakter. Alla dessa åtgärder syftar till att få vårdpersonalen att må bättre och öka trivsel på arbetet, vilket i sin tur ger ökad kvalitet i patientarbetet.

Nätverket

Nätverket består idag av 130 ambassadörer som finns fördelade över hela länet. Nätverksträffar ca tre gånger per år med olika programinnehåll. Studieresa en gång per år.

Pågående utvecklingsarbete

- Gitarrkurs – Psykkliniken
- Målarkurs – Psykkliniken
- Dockteater – Barnavdelningen och Barnhabiliteringen
- Utsmyckning i kulvertar

Utbudsprogram

- Musik i vården – levande musik i form av musikkaféer i alla genrer.
- Musikstimulering i äldreården

Samarbete med kommuner, lokala organisationer, studieförbund, bibliotek, vårdhögskolor, högskolor, grupper och enskilda människor i samhället

- Funktionshindrade, handikappade – "Ett himla liv"
- Anhöriggrupp – 22 sammankomster
- Kreativa gruppen – Rehab Center
- Trädgårdsgruppen – Rehab Center
- Högskolor och vårdskolor – Vi förmedlar om Kultur i Vården
- Bibliotek – inbjudan till seminarier
- Utställningar i samband med konferenser i Sverige och Norden (exempel: "Hela människan och att hela människan", Kultur, Natur och Hälsa – Oslo).

Framtiden

Kultur i vården syftar till att öka vårdpersonalens helhetssyn på människan. Därför måste utvecklingen fortgå och attityderna kontinuerligt förändras. Det kan ske genom tydligare målsättning i kommunerna, exempelvis genom kvalitetssäkring av kulturen och öronmärkta kulturpengar, parat med olika utbildningsinsatser och program.

Nulägesrapport om Kultur i vården

Landstinget i Kalmar län

Ewa Nilsson

Länsbiblioteket Kalmar

Bakgrund

Sedan 1997 ligger ansvaret för kulturutbudet i länet i första hand hos Regionförbundet i Kalmar län. Denna försöksverksamhet, som regeringen nu vill permanenta har både direkt och indirekt påverkat det kulturutbud som gjorts tillgängligt för patienter och personal i vårt landsting. Exakt vilka vägar kulturpengarna nu kommer att ta, innan de tillfaller kultur i vården är något osäkert, men den linje som regeringen i en färsk proposition tycks välja är att Kulturrådet och Regionförbundet i en slags samsyn ska fördela pengar från den regionala "kulturpåsen". I dag har Landstinget i Kalmar län ett betydande ekonomiskt åtagande gentemot Regionförbundet. Under 2001 får Regionförbundet 45,6 mkr från landstinget, varav kulturinstitutionerna får 19,5 mkr. Anslagen används bland annat till den riksbekanta Kalmar Läns Teater Byteatern, Musikstiftelsen i Oskarshamn, Camerata Roman, Konstmuseet i Kalmar, Kalmar Läns Museum, Hemslojden samt en rad olika organisationer och föreningar.

Nya tjänster som konstkonsulent och konsthandläggare

I år har en ny tjänst som konstkonsulent tillskapats på Konstmuseet i Kalmar. Landstinget har å sin sida utsett en konsthandläggare, även det en ny tjänst. Dessa två tjänster var i maj 2001 huvudansvariga för en seminariedag, där bildanalys och föreläsningar ingick. Ett viktigt syfte var att öka vårdpersonalens insikter om konstens betydelse i den vårdande processen. Detta seminarium utgjorde också en start för byggandet av ett nätverk för att utbyta erfarenheter kring satsningar på konst i vården. En tanke är att landstingets konstsamlingar ska cirkulera mellan olika vårdinstitutioner, detta för att patienter på en viss institution ska få ett ännu bredare konstutbud att välja mellan.

Konstombud

Under seminariedagen utsågs också ett konstombud för varje vårdenhets inom landstinget. Tanken är att konstombuden till stor del skall kunna påverka det utbud av konst som den enskilde patienten önskar ta del av. Den fortsatta strategin innehåller uppföljning av seminariedagen, dels med en dag 2002 liknande den förra och dels en dag 2002 med arkitektur som tema.

Länssjukhuset i Kalmar – ny-, om- och tillbyggnad till 2004

I och med nybyggnation och om- och tillbyggnation av Länssjukhuset i Kalmar, där allt beräknas stå färdigt under 2004, har kulturen kommit att få en central roll från planeringsskede till färdigställande. I initialskedet bildades en konst och interiörgrupp. I denna har ingått representanter från alla de kliniker som berörs. En konst-

närlig rådgivare har under hela perioden varit navet i arbetet. Han har i sin tur haft kontakter med konstnärer, som fått skissa på lösningar för avdelningarnas konstnärliga utformning. Ett exempel på en "udda" lösning, som kommer att genomföras är att tegel från den gamla byggnaden, som tillverkats av ett lokalt tegelbruk, tillsammans med koppar, även det från gamla byggnaden, tas tillvara och kommer att ingå i den konstnärliga utsmyckningen.

I en glasad korridor har man utformat en utsmyckning, som kan ses både från in- och utsidan av huset. I den nya Barn- och ungdomsklinikens lokaler har man bl. a valt ett lokalt tema i konsten. I rummen tas sjuka och besökande med till olika miljöer. Några av miljöerna symboliserar staden, havet och stranden m.m. En lokal projektgrupp, "Framtiden" har skapat ett titthål i golvet, där man vid närmare betraktande tittar ner på havsbotten. Samma grupp har också utformat flera större tittskåp med olika motiv, bl. a från det svunna Kalmar, sjukvårdens historia samt motiv hämtade från kända sagoberättelser. Dessa tittskåp cirkulerar mellan olika avdelningar på sjukhuset. För att skapa en mera hemliknande och lugn miljö har man bl. a på Kvinnokliniken valt att använda konstnärliga motiv på luckor, som följer den medicinska utrustningen.

"Projekt cirkulation"

I samarbete med grannlandstingen Blekinge och Kronoberg har ett konstprojekt pågått under drygt två år, "Projekt cirkulation". Under perioden har konstverk cirkulerat mellan tre sjukhus i olika landsting. När projektet är över stationeras ett Kalmarkonstverk i Ljungby, ett Blekingekonstverk i Kalmar osv. Syftet är att vidga landstingets gränser och ge betraktaren möjlighet att lära känna nya konstnärer.

Kultur till vårdtagare och anhöriga inom geriatrik/ socioterapi

Utbudet av kultur till vårdtagare och anhöriga inom geriatrik/socioterapi har under senare år varit mycket omfattande. Verksamheten har utgått från grundinställningen att ta vara på det friska hos människan. Genom aktiviteter som litteraturcirklar, målarkurser, sångstunder och slöjd är kulturen en stor hjälp i den vårdande/läkande processen. Vid kliniken produceras även undervisningsfilmer, om äldrevård ofta med temat demens. Överskottet går till stiftelsen för långvarigt sjuka, Projekt Eksamgården.

Teatergrupp från Unga Riks till barnklinikernas lekterapi vid länets sjukhus

Under hösten 2001 kommer barnklinikernas lekterapi vid länets sjukhus att besökas av en teatergrupp från Unga Riks. Teaterföreställningarna, som skall spelas är dels föreställningen "Skåpet" för de yngre barnen, dels "Förrådet" för de äldre barnen. Dockteater används i vardagen som en metod att bearbeta barnens egna upplevelser av vården.

Konserter och utställningar

Ett samarbete finns sedan några år mellan Kalmar kommuns kulturskola och landstingets sjukhusskola. Samarbetet består i att ordna konserter för de barn och ungdomar, som finns inlagda på sjukhus. På egen hand ordnar sjukhusskolan även årliga

julkonserter. Sjukhusbiblioteken har en central funktion, när det gäller kulturutbud vid länets olika sjukhus. I Västervik t. ex. har det iordningställts ett flertal utställningar vid entrén och i biblioteket, bl. a på tema småländskt glas. För att öka tillgängligheten för rörelsehindrade vid landets museer har Kalmar Läns Museum medverkat till en konferens med en rad berörda myndigheter, organisationer och politiker. Detta skedde under oktober -01 inom ramen för triangelsamarbetet med grannlänen Blekinge och Kronoberg.

Vårdutbildning

Enligt uppgift från Vårdhögskolan i Kalmar Län ingår ämnet miljö och estetik i grundutbildningen för sjuksköterskor. Möjlighet finns dessutom till fördjupning i något av dessa ämnen.

Kort nulägesrapport, Sörmland

Margareta Norberg

Länsbiblioteket i Sörmland / Eskilstuna stads- och länsbibliotek

Inledning

Kultur i vård och omsorg från Södermanlands län ges först ur länsbibliotekets perspektiv. Länsbiblioteket får anslag av stat och landsting och arbetar med rådgivning, fortbildning och komplettering av medier i samverkan med alla bibliotek i länet. Länsbiblioteket samarbetar även med andra institutioner och organisationer.

Kulturombuds- och läsombudsverksamheten inom äldreomsorgen och omsorgen i kommunerna fortsätter som tidigare, med kommunalt ansvariga samt med länsbiblioteket som regionalt ansvarigt. För läsombudsverksamheten är även Studieförbundet Vuxenskolan, Läns-FUB m.fl. länsansvariga. Under 2001 och 2002 driver länsbiblioteket tillsammans med kommunerna ett läsprojekt inom kulturombudsverksamheten, "Läsning och högläsning för och med de äldre". Fortbildning ges till kulturombuden, som har en central roll i planeringen av läsestunder på äldreinstitutionerna.

Sjukhusbiblioteken

Sjukhusbiblioteken ger service både till patienter, anhöriga och personal. Det kan röra sig om information av olika slag, datasökningar, kulturaktiviteter, utlån av olika medier m.m. S.k. specialmedier som till exempel talböcker, lättlästa böcker, storstilböcker m.m. kan lånas på alla bibliotek. De flesta kommunbiblioteken ger service till äldre- och handikappomsorgen i form av depositioner av böcker och olika specialmedier, några också med besök av bibliotekarie. Boken kommer-service ges i de flesta kommunerna till äldre i eget boende, vilka inte själva kan ta sig till ett bibliotek. Sörmlands kassettidning och lokala taltidningar erbjuds synskadade, rörelsehindrade m.fl. och ges ut av länsbiblioteket och kommunbiblioteken. En s.k. inläsningstjänst för främst synskadade finns vid samtliga kommunbibliotek i länet,

med möjlighet att utan kostnad få artiklar, protokoll, brev och annat personligt material inläst.

Referensgruppen kring kultur i vård och omsorg

Den riksomfattande Referensgruppen kring kultur i vård och omsorg har träffats två gånger under året. Gruppen föreslog ett möte med Skolverket, Högskoleverket m.fl., med Statens kulturråd som inbjudande instans och med syfte att diskutera möjligheten att ta in inslag om kulturella resurser för äldre och funktionshindrade i vårdutbildningarna på gymnasie- och högskolenivå. Mötet hölls i november och deltagarna gav olika aspekter på sambandet mellan kultur och hälsa samt beslöt att detta nätverk skulle fortsätta träffas, med Gudrun Vahlquist som sammankallande.

Lägesrapport, Landstinget Sörmland, Öknaskolan

Lena Widell

Kvalificerad Yrkesutbildning

Trädgårdsmästare med inriktning mot miljö, hälsa och ledarskap

Från Öknaskolan, Sörmlands Naturbruksgymnasium, har vi tidigare rapporterat om den Kvalificerade Yrkesutbildning, som vi ansökte om hösten 2000. KY-myndigheten handlägger och beslutar om dessa utbildningar från och med årsskiftet 2001/2002. Vid första ansökningstillfället fick vi avslag, eftersom man då prioriterade utbildningar inom områdena teknik och data.

Under hösten 2001 har Öknaskolan sökt ytterligare en gång. En del justeringar har gjorts i utbildningsplanen, bl. a har vi ändrat namn på utbildningen till – *Trädgårdsmästare med inriktning mot miljö, hälsa och ledarskap*.

Ansökan har också kompletterats med yttranden från arbetslivet och högskolan. För utbildningen har en ledningsgrupp tillsatts, som består av representanter för arbetslivet och högskolan. Högskolan representeras av Patrik Grahn, SLU Institutionen för landskapsplanering. Patrik arbetar mycket aktivt med naturens och trädgårdens betydelse för hälsa och välbefinnande.

Frågor kring naturens och trädgårdens betydelse inom vård och folkhälsoarbete uppmärksammas mer och mer på olika håll. Som exempel kan nämnas ett innehållsrikt seminarium som Kungliga Skogs- och Lantbruksakademien anordnade i början av oktober 2001 under temat "Fritidsodlingens och stadsgrönskans samhällsnytta". Bl. a höll docent Ingemar Norling, Sektionen för vårdforskning, Sahlgrenska universitetssjukhuset i Göteborg ett intresseväckande anförande. Han har också skrivit en lättillgänglig informationsskrift med titeln "Naturens och trädgårdens betydelse för hälsa och livskvalitet", utgiven av Göteborgs Botaniska trädgård. I slutet av november fick Öknaskolan besked att vår trädgårdsutbildning är med bland de av KY-myndigheten prioriterade utbildningarna. Under våren kommer utbildningen att marknadsföras och planeras för start i september 2002. Eventuellt genomför vi ett seminarium kring utbildningens tema under våren 2002 eller tidig höst.

Stockholms läns landsting

En beskrivning av Kultur i Vården från kulturförvaltningen

Lisbeth Olsson, Tuula Ampuja och Margareta Wennerberg

Kultur i Vården

Stockholms läns landsting har sedan början av 1980-talet bedrivit Kultur i Vården verksamhet i olika former. Kulturförvaltningen bedrev till en början kulturverksamhet tillsammans med arbetsförmedlingen.

1994 ändrade vi inriktning och tar nu fram en programkatalog. Den innehåller ett varierat utbud av god kvalitet. Katalogen för 2001 innehåller ca 65 grupper inom olika genrer. Katalogen vänder sig i första hand till patienter, som vistas en längre tid på någon av landstingets institutioner. Huvudsakliga målgrupper är barn, samt patienter inom psykiatri och geriatrik. Programmen är även tillgängliga för kommunala och privata enheter. Landstingets institutioner har rätt att kostnadsfritt beställa ett program per månad och avdelning. De privata och kommunala enheterna får beställa ett program per månad och avdelning till ett subventionerat pris med 50 % av programmets pris. Vi har drygt 400 beställare runt om i länet och dessa bokar totalt ca 1 400 musik-, dans- och teaterprogram per år. Katalogen innehåller även sex högläsare som läser för enskilda patienter eller grupper. Antalet högläsningar uppgår till ca 1 100 per år.

Beställarna fyller en viktig funktion när en ny katalog ska arbetas fram. Grupperna tas vanligtvis fram genom en audition under våren, där kontaktpersonerna från de olika institutionerna sitter med i juryn. Under hösten bjuds kontaktpersonerna in till en utbudsdag, där grupperna i följande års katalog får visa ett smakprov ur sina program.

Projektstöd inom Kultur i Vården på landstingets institutioner

Landstinget stöder sedan 1999 olika projekt inom Kultur i Vården. Stor vikt läggs vid barnsjukhusen. Projekten kompletterar varandra så att patienterna skall få ett så varierat utbud som möjligt och stor vikt läggs vid ett aktivt deltagande. På alla tre barnsjukhusen inom Stockholms län finns det skapande verksamhet med bild och form, samt teater. Clownverksamhet finns på två sjukhus. Sagoverkstad – Dramalek finns på Astrid Lindgrens sjukhus och en "sagotant" på Huddinge sjukhus. Studieförbunden har fortsatt med olika verksamheter på institutionerna.

Ett sjukhus har en träningsträdgård, där man sår och skördar på sommaren, läser och pratar om trädgårdar under vintern. Varje vecka på sommaren har de trädgårdskafé med musikunderhållning, som är mycket uppskattat av både patienter, personal och anhöriga. En teatergrupp skraddarsyr föreställningar för den publik de möter i samlings-salar och dagrum.

Landstinget i Uppsala län

Nulägesrapport: Kultur i vården 2001

Helen Lind

Landstinget har under hösten 2000 utvärderat kulturverksamheten inom vården. Resultatet innebär att vi förstärker verksamheten och ändrar strategi. Vi har inlett överläggningar med länets kulturinstitutioner och organisationer om övertagande av programproduktion för vården. Vi kommer att intensifiera arbetet med att förstärka och underhålla befintliga nätverk. Vi har påbörjat och kommer att vidareutveckla samarbetet med övriga folkhälsofrämjande organisationer i länet.

En utredning avseende verksamhet vid patient- och personalbiblioteken har inletts. Utredningen syftar till att genom kartläggning av patienternas behov föreslå hur verksamheten vid biblioteken kan utvecklas på kort och lång sikt. Där kommer Kultur i länet att föra fram möjligheten för biblioteken att ta ett samlat ansvar för kulturaktiviteter i vården. ASKV – Arbetsgruppen för studie- och kulturverksamhet i vården har påbörjat arbetet med att vidareutveckla och förändra studieverksamheten inom landstinget. En stimulansdag för personal och brukare om studieförbundens verksamhet inom vården arrangerades i våras.

Under tiden pågår verksamheten för fullt. Inom landstinget samarbetar kultur och friskvårdsenheterna alltmer. Två personalkonferenser om *kultur och friskvård* har arrangerats. Nytt är att vi bekostar teaterbiljetter för patienter inom psykiatrin. Det erbjudandet utnyttjas flitigt. Vi har anlitat länets slöjkd konsulenter inom programverksamheten. En kartläggning och beskrivning av form- och designområdet i länet pågår. Vi kommer att arbeta för en ökad medvetenhet om form och design inom vården.

Landstinget i Uppsala län har under hösten samarbetat med Chalmers tekniska högskola, sektionen för arkitektur. Årets avgångselever har fått uppdraget att som examensarbete lämna förslag på en planerad byggnad för psykiatrisk vård. Resultatet av arbetet kommer att utgöra en utgångspunkt i planeringen av det nya huset. För att kunna genomföra uppdraget har eleverna studerat den psykiatriska vårdens funktioner, metoder och förutsättningar. Kultur i länet följer projektet och har tillsammans med elevgruppen diskuterat bl. a konstens roll i vårdbyggnader. I slutet av oktober redovisades resultatet.

Uppsala kommun har en mycket omfattande kulturverksamhet inom vård och omsorg. Idag når verksamheten 300 boenden och verksamheter, från stora sjukhem till små gruppboenden. 2,7 miljoner avsätts för studiecirkelverksamhet (ca 15 000 studietimmar/år). 250 kulturprogram arrangeras/år (jämför landstingets ca 125 program/år).

Avslutade och pågående kommunala projekt är bl. a produktionen av en *tillgänglighetsguide till kulturen* för människor med funktionshinder. Guiden finns i fyra versioner: som skrift, talbokskassett, cd-rom i Daisyformat och en webbversion www.uppsala.se/tillganglighetsguide. En Kulturvecka för, av och med människor med utvecklings-

störning arrangerades i år för nionde gången. Ett *minneslådeprojekt* är inne på sin tredje säsong. Ett 20-tal lådor med olika teman har producerats av Uppsala kommuns kulturförvaltning och cirkulerar nu inom äldreomsorgen. Uppsala är pilotkommun i ett projekt, som initieras från LL-stiftelsen med läsombudsverksamhet inom äldreomsorgen. Kultur i länet och *Tierps kommun* har påbörjat planeringen av en *länskonferens om kultur och hälsa* med inriktning på aktuell forskning. Konferensen kommer att äga rum i Uppsala år 2002.

Östergötlands läns Landsting

Kultur i Vården

Caroline Themmer, Britt-Marie Svensson, Ia Linde och Bo Nygren

Bakgrund

År 1995 decentraliserades Kultur i Vården i Östergötland till akutsjukhusen. En samordningsfunktion skapades vid Lasarettet i Motala, Universitetssjukhuset i Linköping och Vrinnevisjukhuset i Norrköping / Hälso- och Sjukvården i Finspång.

Syfte

Kultur i Vården skall bidra till en god närmiljö och utgöra ett naturligt och integrerat inslag i omvårdnadsarbetet. Aktiviteterna syftar till att ge stimulans i vardagen och att ta tillvara och bibehålla kulturella intressen i vid mening, till gagn för helhetsperspektivet i omvårdnad och kvalitetsarbete. Kultur i vården berör patienter, personal och anhöriga.

Uppgifter och ansvar:

- Kultur i Vården skall integreras i verksamheten och utifrån en helhetssyn beaktas som en kvalitetshöjande faktor i vården.
- Kultur i Vården skall aktivt medverka till att skapa en positiv miljö för patienter och personal.
- Kulturaktiviteter skall utgöra instrument i syfte att skapa levande relationer mellan patienter och personal.
- Kultur i Vården skall uppvisa mångfald och kunna tillgodose olika patientgruppers behov i syfte att stärka och utveckla individens livskvalitet.

Kultur i Vården vid Lasarettet i Motala (LiM)

Verksamhet

Målgrupp för verksamheten är patienter, anhöriga och personal. Ett viktigt mål är att verksamheten skall vara en integrerad del i klinikernas omvårdnadsarbete. Kultur i Vården (KiV) skall ses som ett led i LiMs systematiska kvalitetsarbete. På de olika enheterna finns kulturombud, totalt ca 35 personer, vilka har till uppgift att

driva kulturfrågorna i det dagliga arbetet. Kultursamordnaren träffar regelbundet kulturombuden i ett nätverk för att ge impulser och stöd i arbetet. Utgångspunkter i arbetet är:

- sjukhusets bibliotek är en viktig del i kulturarbetet. Verksamheten är omfattande och bedrivs i nära samverkan med KiV. Kultursamordnaren samordnar frågor kring väntrumslitteratur.
  - sjukhuskyrkans arbete ses som en del av kulturutbudet.
  - underhållning anordnas regelbundet.
  - för barnverksamheten har clownen Dr Koko regelbundet engagerats med syfte att avdramatisera och förbättra kontakten mellan de unga patienterna och sjukvårdsverksamheten
  - utställningar anordnas regelbundet
  - de traditionella högtiderna firas med anpassade aktiviteter
  - ansvaret för den konstnärliga utsmyckningen ligger på en för landstinget central funktion. KiV på LiM kan via ett artotek låta patienterna byta konst utifrån personliga önskemål.
  - viktiga samverkanspartners i arbetet, när det gäller personal är Kompishälsan och personalklubben. I övrigt sker samverkan med Meditrina (Hälso- och sjukdomsinformation), bildningsförbund, intresseorganisationer, Motala museum och musikskolan.
  - Kultursamordnaren ingår i ett nätverk för kultursamordnarna i Östergötland
- Vid LiM har verksamheten följts upp med hjälp av strukturerad intervju. Andra mätningen kommer att ske under vintern 2001 -2002. Landstinget gjorde en översyn av Kultur i Vården under år 2000.

Kultur i Vården, vid produktionsenhet Meditrina Östergötland, Universitetssjukhuset i Linköping (US)

Målsättningen för Kultur i vårdens verksamhet vid US beskriver att:

- Kulturverksamheten skall vara väl förankrad i hela vårdorganisationen och aktiviteterna komplettera de åtgärder, som bevarar och utvecklar en individs kunskap, förmåga och färdighet att själv så snabbt som möjligt uppnå en optimal grad av hälsa och livskvalitet.

Kultur i vårdens dagliga verksamhet består av att:

- förmedla lån av litteratur, talböcker, musikkassetter, cd-skivor och videofilmer
- anordna evenemang med olika teman såsom, musik, dramatik, utställningar etc.
- anordna aktiviteter med traditionell anknytning tex. lucia, påsk- och julfirande etc.
- samverka med olika kulturinstitutioner, organisationer och folkrörelser
- samverka med vårdavdelningar och andra inom vårdorganisationen avseende olika inslag
- skötsel av "minibibliotek" på vårdavdelningarna
- ha en strukturerad kontakt med avdelningarnas personal för att tillgodose inläggande patienters olika behov och önskemål.

Kultur i vården är en verksamhet som är mycket uppskattad både av patienter, anhöriga, allmänhet och personal. Vi får ofta bevis på uppskattning och tacksamhet från kunder för att landstinget bedriver och satsar på en sådan verksamhet.

Vrinnevisjukhuset i Norrköping (ViN) / Hälso- och sjukvården i Finspång (HSiF)

ViNjetten är vårt kulturcentrum.

Samtidigt som Kultur i Vården decentraliserades, drev besparingarna i Landstinget fram en nedläggning av allmänbiblioteket vid ViN. Detta blev naturligtvis ett avbräck för Kultur i Vårdens planerade verksamhet. Vi löste problemet med att hålla bibliotekets utbud tillgängligt för patienterna genom att flytta ut stora delar av utbudet i kulturdepåer på vårdavdelningarna. Kulturdepåerna kompletterades med utrustning för att kunna lyssna på musik och Tal-Kassettböcker. På HSiF behöll man både bibliotek och bibliotekarie. I samband med detta startade vi ViNjetten som skulle komma att bli en samlingspunkt för Kultur i Vården. ViNjetten är öppen för patienter, anhöriga och personal. Här finns Bokrum, läs- och musikhörna med ett rikt utbud av tidskrifter och musik. Vi lånar ut litteratur, kassettböcker, musik, videofilmer, konst och nödvändig utrustning. Här kan man även få information om olika evenemang på sjukhuset och i kommunen. ViNjetten inrymmer även en personalbutik där inskriven patient har rätt att "komma ifrån" och handla.

Kulturombudsorganisation

Kulturombud finns på alla vårdenheter och de flesta stödenheter har som huvuduppgift att vara en länk, när det gäller kulturfrågor, mellan ViNjetten, Landstingets konstenhet, och andra arbetsplatser på sjukhuset.

- Förmedla information vidare till sina arbetskamrater och via dem till patienter och anhöriga.
- Inhämta synpunkter och önskemål på arbetsplatsen om vilket utbud man vill ha.
- Utvärdera verksamheten och ge förslag till förbättringar.
- Se till att kulturdepåerna är uppdaterade och anpassade till verksamheten.
- Representera arbetsplatsen i de informationsmöten, utbildningsdagar, kurser och konferenser som anordnas för Kultur i Vården. Kulturombudsorganisation finns på alla sjukhusen.

Konst

All konst inköps och hängs via en central konstenhet. Konstenheten försörjer även Artoteket i ViNjetten När man byggde Vrinnevisjukhuset lade man stor vikt vid en rik konstnärlig utsmyckning. Vi har återkommande konstutställningar.

Programverksamhet

Vi har regelbundet underhållningsprogram dels som allsångsstunder på vårdavdelningarna i samarbete med Sjukhuskyrkan; dels som underhållningsprogram i Vrinnevisjukhusets restaurang, samt skönmusikstunder i vårt meditationsrum. Återkommande på torsdagskvällar har vi filmkvällar.

InternTV/Radio

Sjukhuset är utrustat med Internradio/TV där vi kan spela musik, taltidning sända bildspel informationsfilmer etc.

Samarbete Kommunen

Enligt uppgift finns det ingen person, som samordnar kulturfrågorna på omvårdnadsenheterna utan ansvaret ligger på respektive enhets chefer. Kultur i Vården vid Vrinnevisjukhuset erbjuder kommunens äldreboende att avnjuta våra underhållningsprogram i restaurangen.

Musikterapi

Kultur i Vården finansierar inga musikterapeuter men Psykiatricentrum har musikterapiverksamhet.

Föreningsliv

Föreningslivet är livligt och har visat sig vara ett viktigt inslag i det kulturella utbudet på sjukhusen. Det engagerar personalen och ger patienter och anhöriga ett välkommet avbrott, när man visar upp sitt kunnande via ViN-kören, Konstklubben Pingvin, ViN:s Konst- och Hantverksförening och idrottsföreningen ViN:s IF.

Externt samarbete

Vi har etablerat ett gott samarbete med Norrköpings teatrar, museer och kommunernas kulturenheter med vilka vi samarbetar i främst utställnings- och programverksamhet. Kulturarrangörer sprider sin information via ViNjetten till patienter och personal.

Hälsouniversitet

Kultur i Vården och dess andemening är väl integrerad i utbildningen. Vi har haft en del samarbete, men planerar att utöka detta. Här några rader från ansvariga för utbildningen. Inom sjuksköterskeutbildningen har vi estetik, som en strimma genom hela utbildningen. Vad vi då i vidaste bemärkelse menar med konst i vårdutövandet är kunskap och intuition i utövandet av yrket. M.a.o. hör konstdimensionen samman med den personliga omvårdnaden av en annan människa. I termin två studerar dock våra studenter konstdimensionen ur en traditionell synvinkel ute på sjukhuset samt på kommunens vårdboenden. Syftet är att de ska bli medvetna om den estetiska vårdmiljöns betydelse för individens välbefinnande.

Östergötland - Linköpings kommun

Stöd till äldreomsorgens fritids- och kulturverksamhet

Staffan Kleiner och Inga Micko

Bakgrund och modell vi arbetar efter ber vi att få hänvisa till tidigare nummer av Kultur i vården i Sverige 2000-2001.

Vi har nu arbetat efter en framgångsrik modell sedan HT 98 – dvs att arbeta genom personal inom äldreomsorgen i Linköping.

- Våra nätverk utvecklas ständigt utifrån vårdpersonalens behov och önskemål.
- Våra utbildningsinsatser är: ex Fördel Mångfald (dvs att svara upp till de behov som finns när det gäller att ha personal och pensionärer med utländsk härkomst på sin arbetsplats). Skratkurs för våra ombud. Praktiska utbildningar (som ständigt efterfrågas) ex hur man praktiskt arbetar med reminiscens/validation.
- Vi har arrangerat studieresor till Stockholm (Villa Cederschiöld och Sinnenas Trädgård på Sabbatsbergs sjukhus) för att inspirera till efterföljd.
- Vårt utlåningsmaterial utvecklas ständigt och formas mer och mer efter individens behov.
- Vår allsångsbox håller på att framställas och den kommer att delas ut till samtliga äldreboenden i Linköping. Detta kommer att ske under offentliga och festliga former – dvs allsångstund kommer att arrangeras och allsångsboxen kommer att invigas och delas ut.
- Vi har också gjort och delat ut en pärm med vårt totala utlåningsmateriel till varje enhet i Linköping. Där har vi också gett förslag hur man bäst kan använda materialet.
- Vårt arbete har också mer och mer svarat upp till enskilda enheters behov av att lägga upp en längre planering när det gäller aktiviteter av olika slag ex teman.
- Vi har deltagit på olika utbildningsinsatser för vårdpersonal i Östergötland – då vi har lagt tonvikten på vårt nätverksbyggande och utlåningsmaterial.
- Vi har fler och fler studiebesök från andra kommuner som är intresserade av vår verksamhet – och som uttrycker att vi har kommit långt i vårt arbetssätt.
- Ett platsbesök har genomförts av politiker och beställare på ett antal äldreboenden i Linköping – vi kommer att ta del av en redovisning av dessa platsbesök i november 2001. Enligt förhandsinformation så har mycket positiva resultat av dessa platsbesök framkommit till oss. De har särskilt undersökt fritid/kulturinsatserna på dessa boendeformer.

ADRESSLISTA- kontaktpersoner i Kultur i vården i Sverige

Landstinget Blekinge

Ylva Haasum, kultursekreterare,
Landstinget Blekinge, Landstingets kansli
Sekretariat och regional enhet, 371 81 Karls-
krona, Tel 0455-73 40 23, 0709-10 58 58
ylva.haasum@ltblekinge.se
Ersättare: Ingvar Bergljung, utskottssekreterare
Adress som ovan

Landstinget Dalarna

Gunilla Lundmark
Landstinget Dalarna
Länsbiblioteket, Box 712, 701 29 Falun
gunilla.lundmark@adm.falun.se

Gotlands kommun

Ann-Christine Lindström
Almedalsbiblioteket
621 81 Visby
Tel 0498-29 90 97
ann-christin.lindstrom@hgo.se

Landstinget Halland

Ingemar Andréasson
Landstinget Halland, Box 538
301 80 Halmstad
Tel 035-13 48 00
ingemar.andreasson@lthalland.se

Hallands län

Birgitta Svensson
Hallands Bildningsförbund
Dragvägen 26, 302 42 Halmstad
Tel 035-17 77 70
b.s@hbf.se

Jämtlands läns landsting

Ulla-Britta Johansson Sjöberg
Jämtlands läns landsting,
Kulturcentrum, Kultur i vården
Box 602, 832 43 Frösön
Tel 063-14 76 93, fax 063-16 89 46
ulla-britta.johansson@jll.se

Landstinget i Jönköpings län

Sophia Alexandersson, Smålands Musik
och Teater, Box 683, 551 19 Jönköping
Mobil 070-680 12 81
sophia.alexandersson@smot.nu
Ersättare: Paula Eriksson, Folkhälsoavdelningen
Box 1024, 551 11 Jönköping
Tel 036-32 22 53
paula.eriksson@kansli.ltkpg.se

Landstinget i Kalmar län

Eva Nilsson
Landstinget i Kalmar län
Förvaltningsbiblioteket
Box 601, 391 26 Kalmar
ewan@ltkalmars.se

Landstinget Kronoberg

Gunilla Lundh-Tobiasson
Musik i Kronoberg
Villa, Kungsgatan 29
352 33 Växjö

Jan-Gustav Gustavsson
Landstinget Kronoberg
Centralförvaltningen
351 88 Växjö
Tel 0470-58 85 26
jan-gustav.gustavsson@ltkronoberg.se

Charlotte Ljungdal
Humor, Skatt och Glädje i Vården
Centrallasarettet i Växjö
351 88 Växjö
charlotte.ljungdahl@telia.com

Stockholms läns landsting

Lisbeth Olsson
Stockholms läns landsting,
Kulturförvaltningen
Box 38204, 100 64 Stockholm
Tel 08-690 51 08
lisbeth.olsson@kun.sll.se

forts adresslista...

...forts adresslista

Sörmlands län

Lena Widell
Öknaskolan
610 60 Tystberga
Tel 0155-26 48 05
sors.widell@ebox.tninet.se

*Länsbiblioteket i Sörmland tillsammans
med länsbiblioteken i Dalarna och
Västra Götalands län*

Riksövergripande referensgrupp kring
bibliotekens roll för kultur i vård och omsorg
med repr för Statens kulturråd, Svenska
Kommunförbundet och SAB/Sveriges
Allmänna Biblioteksförning.

Sammanställande i gruppen:

Margareta Norberg
Länsbiblioteket i Sörmland
Kribsensgatan 4, 632 20 Eskilstuna
Tel 016-10 14 44, fax 016-13 67 98
margareta.norberg@kff.eskilstuna.se
margareta.norberg@eskilstuna.se

Landstinget i Uppsala län

Helen Lind, Kultur i länet
Box 26074, 750 26 Uppsala
Tel 018-611 00 00
helen.lind@kultur.ku.lul.se

Västerbottens läns landsting

Anette Sundbom, länsbibliotekschef
Länsbiblioteket, 901 78 Umeå
Tel 090-70 67 73
anette.sundbom@umea.se
Ersättare: Gunilla Samberg, konstituent
Landstingshuset, Länsutvecklingsenheten
901 89 Umeå
Tel 090- 785 72 75

Landstinget Västmanland

Kultur- och utbildningsförvaltningen
Repslagargatan 3, 724 60 Västerås
Tel 021-17 30 00

Västra Götalandsregionen

Ronny Nyman, Musik i Väst
Rådhusgatan 2, 541 30 Skövde
Tel 0500-49 58 55
ronny.nyman@miv.se

Östergötlands län

Staffan Kleiner
Kommunrehab
Ålerydsvägen 7
589 23 Linköping

Landstinget Östergötland

Lasarettet i Motala, 591 85 Motala

Caroline Themner tel 0141-77458,
Kultursamordnare
e-post Caroline.Themner@lio.se

Britt-Marie Svensson tel 0141-78259,
Utvecklingsavdelningen,
vårdadministrativ sekreterare,
e-post Britt-Marie.Svensson@lio.se

Eva Hjalmarsson, Kultur i vården,
e-post eva.hjalmarsson@lio.se

Universitetssjukhuset 581 85 Linköping

Ia Linde tel 013-22 28 93, Chef
produktionsenheten Meditrina
e-post Ia.Linde@lio.se

Vrinnevisjukhuset och HSiF, 601 82 Norrköping

Bo Nygren 011-22 50 50, Kultursamordnare
e-post Bo.Nygren@lio.se

Nätverket för Kultur i vården i Sverige har enats om

- Att nätverkets syfte skall vara att på informell basis utbyta erfarenheter mellan de olika landstingen och forskningsgrupperna kring äldrevård i Sverige. Respektive landstings representanter ser till att kommunerna informeras.
- Att det är värdefullt att få ta del av varandras olika satsningar på kultur i vården och att det upplevs som förstärkande i det egna arbetet och ger impulser till att våga pröva något nytt i den lokala arbetssituationen.
- Att varje landsting/regionförbund skall representeras med en ordinarie ledamot och en ersättare i kontaktnätet som svarar för lokala kommun-kontakter. Ytterligare kontaktpersoner kan inbjudas till nätverket.
- Att ett höstmöte skall hållas årligen. Det föregås av årlig skriftlig rapportering av verksamheten i det egna landstinget. Minnesanteckningar förs vid dessa möten och ansvaret för dem alternerar mellan landstingen/regionförbunden i bokstavsordning med början i Blekinge.
- Att Birgitta Rapp, forskningsdirektör, Stockholms läns museum, är sammankallande och att Birgitta Ohlson, handläggare, Karolinska Institutet, sköter de administrativa kontakterna.
- Att varje möte skall ha ett tema och förläggas till olika platser inom eller utom landet.
- Att aktiviteter, information och tips om litteratur etc förmedlas inom gruppen. Ledamöterna sänder material via e-post till Birgitta Rapp som tillsammans med Anette Sundbom, länsbibliotekschef, Umeå, sammanställer och sänder ut det två gånger om året.
- Följande ämnen bör tas upp i nätverket: Kulturombudsutbildningen (exempel Halland). Hemmaboendes behov av kultur i vården. Biblioteksverksamhet i vården. Hemtjänstpersonalens utbildningsbehov i kultur i vården.
- Teman för framtida möten och konferenser diskuterades såsom: Myten om de korta vårdtiderna. Möten mellan praktik och forskning. Vårdpersonalens fortbildning. De försvunna "Ädelpengarna". Friskvård och kultur i vården som närmar sig varandra.